

KL's hørings svar vedr. bekendtgørelse om affaldstilsyn

KL takker for muligheden for at komme med bemærkninger i forbindelse med høring af udkast til bekendtgørelse om affaldstilsyn og udkast til ændring af vejledning om bekendtgørelse om miljøtilsyn. Det har ikke været muligt for KL at foretage en politisk behandling af høringssvaret inden for høringsperioden. Der tages derfor forbehold for den efterfølgende politiske behandling af høringssvaret.

KL bifalder, at affaldstilsynet styrkes, og at det gebyrfinansieres. KL har dog en række bekymringer i forhold til den konkrete regulering, der er lagt op til i bekendtgørelsen om affaldstilsynet, da reguleringen i nogle tilfælde har risiko for at blive unødigt begrænsende i stedet for en styrkelse af det eksisterende tilsyn og vejledning på området.

Udpegning af virksomheder på baggrund af risikomodelen

Miljøstyrelsen skal ifølge bekendtgørelsen udpege virksomheder til fysisk affaldstilsyn, som udføres af kommunerne. Modellen for udpegning, risikomodelen, er ikke nærmere beskrevet i bekendtgørelsen, men denne er ikke desto mindre helt central for, om relevante virksomheder udpeges til tilsyn.

Ifølge aftaleteksten om Klimaplan for en grøn affaldssektor og cirkulær økonomi fra juni 2020 skal *"der laves en ny model for affaldstilsyn, så forbrænding af genanvendeligt affald undgås. [...] Affaldstilsynet skal sikre, at erhvervet overholder eksisterende krav om kildesortering af genanvendeligt affald."*

Det er således i tråd med aftalen, at affaldstilsynet målrettes:

- hvor der er betydelige mængder
- der, hvor affald kan flyttes fra forbrænding til genanvendelse
- der, hvor der ikke sorteres i flere fraktioner
- de fraktioner der særligt politisk fokus på at højne genanvendelsen af fx plast, bioaffald.

De udgaver af risikomodelen, som KL har fået indblik i, har ikke på betryggende vis været i stand til at udpege relevante virksomheder til affaldstilsyn, hvilket blandt andet skyldes de oplysninger og vægtninger, der indgår i risikomodelen. Hertil kommer, at risikomodelen bygger på data fra Miljøstyrelsens affaldsdatasystem (ADS), som har en del kendte fejl, og som minimum vil være et år for gamle.

Dato: 13. september 2024

Sags ID: SAG-2024-02792
Dok. ID: 3484672

E-mail: CEFI@kl.dk
Direkte: 3370 3851

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 1 af 7

KL er bekymrede for, om kommunerne i uhensigtsmæssigt omfang vil komme til at udføre *datatilsyn* hos virksomheder, der har en utilstrækkelig indberetning, fremfor at udføre affaldstilsyn med virksomheder, der reelt kan øge forebyggelse og genanvendelse af deres affald.

Det for kommunerne forelagte forslag til risikomodellen (forår 2024) udtrak virksomheder med ingen eller få indberettet data, hvilket typisk vil være små virksomheder med få ansatte og lav omsætning. Disse virksomheder er efter kommunernes vurdering ikke dem, der har betydeligt potentiale for at højne genanvendelsen af deres affald, og er således mindre relevante at aflægge et affaldstilsyn. Større virksomheder har oftest styr på indberetningen til ADS – men det data, der indgår i risikomodellen, viser ikke, om virksomheden har sorteret korrekt eller om restaffaldsmængden potentielt kan reduceres.

Derfor opfordrer KL til, at Miljøstyrelsen sikrer, at risikomodellen er i stand til at udpege relevante virksomheder, inden modellen lægges til grund for udvælgelsen. Her bør blandt andet mængden af affald og potentialet for at øge genanvendelse hos en virksomhed give udslag ift. udpeging til tilsyn, og det bør afsøges, fx med inspiration fra erhvervsaffaldsgebyret, hvordan man kan undtage små virksomheder, der ikke har affald af betydning. Derudover bør Miljøstyrelsen redegøre for, hvad der ligger til grund for udvælgelsen i et bilag, vejledning eller lignende, således at grundlaget for udpegingen er gennemsigtigt for virksomheder og kommunerne.

Såfremt det ikke er muligt at udarbejde en hensigtsmæssig risikomodell til at starte med, bør det overvejes at erstatte den af fokuserede affaldstilsyn hos - af Miljøstyrelsen - udvalgte brancher eller affaldstyper eller lignende ved fx kampagnetilsyn.

Miljøstyrelsen har i formidlingen af arbejdet med styrket affaldstilsyn pointeret, at det er "ukendt land" og lagt op til, at modellen løbende skal evalueres. KL opfordrer til, at Miljøstyrelsen overvejer, om det er mere hensigtsmæssigt at starte med en simpel model for udvælgelse og løbende udvide kompleksiteten, i takt med at der kommer tilbagemeldingerne fra de første tilsyn.

Uklart hjemmelsgrundlag til indskærpelser

Kommunerne har i dag ansvaret for klassificering af erhvervsaffaldet, herunder byggeaffald. Med det styrkede affaldstilsyn overgår ansvaret for klassificering til Miljøstyrelsen, som dog reguleres i affaldsbekendtgørelsen, der ikke er sendt i høring endnu. Det er uklart, hvilket hjemmelsgrundlag kommunerne i fremtiden har til at komme med konkrete indskærpelser til virksomhederne om, hvordan deres affald skal sorteres og behandles. Det er uklart hvilken proces, der er lagt op til såfremt, der er tvister, og Miljøstyrelsen skal fortage klassificeringen. Det er afgørende for et velfungerende affaldstilsyn, at tilsynsopgaven er tydeligt beskrevet, herunder hvordan processen er ved tvister. KL har i den forbindelse noteret sig, at Regeringen ligger op til besparelser på klassificeringsområdet, hvilket kan udfordre processen yderligere.

Dato: 13. september 2024

Sags ID: SAG-2024-02792
Dok. ID: 3484672

E-mail: CEFI@kl.dk
Direkte: 3370 3851

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 2 af 7

Uhensigtsmæssige tidsfrister

Med bekendtgørelsen skal kommunerne overholde en række tidsfrister. Kommunerne skal have været på affaldstilsyn inden for tre måneder efter Miljøstyrelsens udpegning af en virksomhed, og senest en måned efter kommunerne har været på tilsyn, skal de indberette oplysninger om tilsynet til miljøstyrelsen. Der er dog ikke en tilsvarende frist for hvornår og hvor ofte, Miljøstyrelsen skal udpege virksomheder til kommunerne.

KL ser det som uhensigtsmæssigt, at der sættes stramme frister for kommunernes udførelse og tilbagemelding på affaldstilsyn. Det er afgørende at kommunerne ikke bindes på en måde, så de ikke har mulighed for selv at tilrettelægge årets opgaver, som også er andet en affaldstilsyn. Kommunen er afhængig af, at opgavemængden er rimelig konstant over året, og der ikke pludselig skal udføres 100 tilsyn i det ene kvartal og 10 i det næste, hvilket vil være praktisk umuligt at dedikere ressourcer til.

Hvad angår fristen for tilbagemelding skal fristen sættes således, at kommunen har tid til det arbejde, der ligger efter et tilsyn. Det omfatter bl.a. udarbejdelse af tilsynsnotat, evt. meddeles af indskærpelser over for virksomheden, frist for virksomheden til at sende dokumentation, og evt. udførelse af opfølgende tilsyn, samt margin til eventuel sygdom. Hertil kommer, at Miljøstyrelsen i et uklart omfang skal involveres ved tvister.

Behov for tydeligt og ensartet grundlag for gebyropkrævning

KL gør opmærksom på, at da bekendtgørelsen ikke er på plads endnu, kan gebyret ikke vedtages politisk, og det bliver vanskeligt at nå inden nytår.

Det er positivt, at affaldstilsyn skal være 100% gebyrfinansieret, men der behov for yderligere information, end det der er angivet i høringsbrevet, for at kommunerne kan opkræve gebyret. Hertil bør det overvejes, om det er hensigtsmæssigt, at virksomheder, der får ét tilsynsbesøg indeholdende miljøtilsyn og affaldstilsyn, skal modtage to separate opkrævninger.

Endeligt bør grundlaget for gebyropkrævningen være gennemsigtigt og kommer fra Miljøstyrelsen, så der sikres en ensartet opkrævning af gebyrerne på tværs, så kommunerne ikke skal bruge unødige ressourcer på at redegøre for gebyrets sammensætning overfor en den enkelte virksomhed.

Bekendtgørelsen kan ikke rumme affaldstilsyn på byggepladser

Bygge- og anlægsaffald udgør en ganske væsentlig andel af den samlede affaldsmængde i Danmark. CVR-registeret formodes at være omdrejningspunkt for udpegning af virksomheder til affaldstilsyn, men registeret omfatter ikke projektadresser med byggepladser for nedrivning og nybyg, hvorfor disse ikke forventes at kunne udpeges via risikomodellen. Bekendtgørelsen giver således kun mulighed for fysisk affaldstilsyn på byggepladser via muligheden for et øjeblikkeligt affaldstilsyn samt en udefineret pulje af tilsyn, der tildeles hver kommune, og som ikke kendes

Dato: 13. september 2024

Sags ID: SAG-2024-02792
Dok. ID: 3484672

E-mail: CEFI@kl.dk
Direkte: 3370 3851

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 3 af 7

i antal, og som ifølge Miljøstyrelsen skal anvendes til kampagner målrettet forskellige brancher.

Såfremt det er meningen, at alt tilsyn med byggeaffald fra byggepladser skal ligge inden for Miljøstyrelsens udpegning, puljetilsynene og muligheden for et øjeblikkeligt tilsyn, må KL understrege, at reguleringen er mangelfuld, upræcis og ikke proportionelt med omfanget af denne affaldsstrøm.

Affald fra byggepladser kræver særligt fokus, flere tilsyn, bedre lovgrundlag, så affaldet fremover bliver anmeldt til kommunerne, som reglerne foreskriver. Der er derfor behov for særlig stillingtagen til, hvordan man løser tilsyn med byggeaffald. Kommunerne foretager hver dag administrative tilsyn med anmeldelser af byggeaffald, tjek af miljøkortlægninger mv. og der er opbygget gode IT-løsninger til dette. Det samme gælder for jord, som er affald.

KL ser det derfor hensigtsmæssigt, at tilsyn med bygge- og anlægsaffald på og ved byggepladser, og jord behandles separat for erhvervsvirksomhedstilsynene. Her lægger KL op til, at der udtænkes en solid model for udvælgelse, at antallet af tilsyn vurderes ud fra bygge- og nedrivningsaktiviteten i de enkelte kommuner, og at finansieringen tænkes sammen med øvrige incitamentsstrukturer på dette område. KL noterer sig at tilsyn med nedrivningsprojekter over 250 m² er hjulpet godt på vej af reguleringen omkring selektiv nedrivning jf. BEK nr. 496 af 21/05/2024 Bekendtgørelse om håndtering af affald og materialer fra bygge og nedrivningsarbejde. Miljøstyrelsen opfordres til at undersøge om reguleringen vedr. selektiv nedrivning, med eventuelle justeringer kan rumme et tilfredsstillende tilsyn med bygge- og anlægsaffald fra nedrivningsprojekter over 250 m².

Specifikke bemærkninger

Ad § 2 punkt 5 "Affaldstilsyn: Tilsyn med virksomheders overholdelse af regler om affald udstedt i medfør af miljøbeskyttelseslovens kapitel 6."

Dette skal ændres, således at byggeaffald udgår og reguleres særskilt, jævnfør KL's generelle bemærkning om at den, i bekendtgørelsen beskrevne, regulering ikke kan rumme affaldstilsyn på byggepladser.

Ad § 3 stk. 2 "Miljøstyrelsen fører fysisk affaldstilsyn med affaldsbehandlingsanlæg, indsamlingsvirksomheder og virksomheder, der er mærket med (s) på listerne i bilag 1 og 2 i bekendtgørelse om godkendelse af listevirksomhed. Hvis der tillige udføres andre aktiviteter, herunder aktiviteter omfattet af andre listepunkter på listerne i bilag 1 og 2, fører Miljøstyrelsen fysisk affaldstilsyn med hele virksomheden."

Det er hensigtsmæssigt, hvis kommunerne også får listerne, over hvilke virksomheder Miljøstyrelsen fører tilsyn med i deres kommune. Derudover er det relevant for kommunerne at blive informeret om resultatet af

Dato: 13. september 2024

Sags ID: SAG-2024-02792
Dok. ID: 3484672

E-mail: CEFI@kl.dk
Direkte: 3370 3851

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 4 af 7

Miljøstyrelsens affaldstilsyn, da disse oplysninger er nyttige, når kommunerne ser på forebyggelse og opbevaring af affald i forbindelse med miljøtilsyn.

Ad § 4 stk. 2 ”Tilsynsmyndighederne skal føre fysisk affaldstilsyn med konkrete produktionsenheder efter stk. 1 senest tre måneder efter Miljøstyrelsens udpegning.”

Fristen skal udgå. KL lægger op til årlig udpegning fra Miljøstyrelsen, så kommunerne kan tilrettelægge årets opgaver, og at kommunernes frist for at udføre tilsynet og melde tilbage sættes til et år efter udpegningen. Såfremt data fra ADS bliver mere tidssvarende, kan det være relevant med løbende udpegning.

Ad § 5 ”Miljøstyrelsen kan ved et administrativt affaldstilsyn med en produktionsenhed som minimum indhente følgende oplysninger i et af styrelsen fastlagt format.”

Bør rettes til at Miljøstyrelsen *skal*. Det er afgørende, at Miljøstyrelsen altid tager kontakt til virksomhederne ifm. administrative tilsyn. ADS-data er ikke altid retvisende for virksomhedens aktiviteter og forhold kan have ændret sig for virksomheden siden indberetningen, fx kan nogle virksomheder have ophørt med at eksistere. Samtidig vil nogle virksomheder have ordninger der ikke afspejles i data fra ADS, herunder virksomheder der (lovligt) anvender de kommunale indsamlingsordninger, hvor affaldet indsamles på rute, og virksomheder der benytter genbrugspladser til nogen fraktioner, fx cykelhandleren der blot en gang imellem modtager en stor sending cykler pakket ind i pap og kører på genbrugspladsen med det. Hertil bemærkes at der kan være vanskeligt for disse virksomheder at oplyse eksakte mængder, hvorfor der kan være relevant at forholde sig til alternative målenheder som fx beholdervolumen og tømmefrekvens.

Det er derfor vigtigt, at Miljøstyrelsen *altid* i forbindelse med det administrative tilsyn tager kontakt til virksomheden og tjekker, om oplysninger skal opdateres, inden den udpeges til fysisk tilsyn hos kommunen. Derudover er det relevant for kommunerne at vide, hvilke virksomheder der har været igennem et administrativt tilsyn i deres kommune.

Ad § 8 ”Bortset fra de i §§ 4 og 7 nævnte tilfælde må tilsynsmyndighederne kun føre fysisk affaldstilsyn, når øjeblikkeligt fysisk affaldstilsyn er påkrævet for at sikre virksomheders overholdelse af regler om affald udstedt i medfør af miljøbeskyttelseslovens kapitel 6.”

Problemer i forbindelse med byggeaffald på/ved byggeplads vil altid have karakter af øjeblikkelig nødvendighed pga. arbejdets midlertidige karakter samt risiko for indhold af miljøfarlige stoffer i affaldet og skal ikke være omfattet af de øvrige regler for affaldstilsyn eller puljebegrænsning.

- Det er yderst vigtigt, at forkert affaldshåndtering og evt. risiko for menneskers sundhed og spredning af miljøfarlige stoffer til det omgivende miljø altid bliver håndteret!

Dato: 13. september 2024

Sags ID: SAG-2024-02792
Dok. ID: 3484672

E-mail: CEFI@kl.dk
Direkte: 3370 3851

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 5 af 7

- Tilsyn med overholdelse af Nedrivningsbekendtgørelsens §§ om anmeldelse af byggeaffald, tidsfrister mv. skal ikke betragtes som et affaldstilsyn – f.eks. standsningspåbud af byggearbejder, der påbegyndt uden anmeldelse af byggeaffald
- Byggeaffaldstilsyn af en "udenbys"-virksomhed i én kommune skal ikke påvirke hjemkommunens og Miljøstyrelsens muligheder for at føre tilsyn på nedbryderens hjemmeplads.

Dato: 13. september 2024

Sags ID: SAG-2024-02792
Dok. ID: 3484672

E-mail: CEFI@kl.dk
Direkte: 3370 3851

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 6 af 7

Ad § 9 *"Tilsynsmyndighederne skal senest én måned efter, at et fysisk affaldstilsyn er udført, give oplysninger om affaldstilsynet til Miljøstyrelsen i et af styrelsen fastlagt format"*

Fristen skal udgå eller sættes således, at kommunen har tid til det arbejde, der ligger efter et tilsyn. Det omfatter bl.a. udarbejdelse af tilsynsnotat, evt. meddeles af indskærpelser over for virksomheden, frist for virksomheden til at sende dokumentation, og evt. udførelse af opfølgende tilsyn, samt margin til eventuel sygdom. Hertil kommer, at Miljøstyrelsen i et uklart omfang skal involveres ved tvister.

Ad § 9 Stk. 2 *"Tilsynsmyndighederne skal give de nødvendige oplysninger om en produktionsenhed, hvor der kan være behov for et administrativt affaldstilsyn, til Miljøstyrelsen i et af styrelsen fastlagt format"*

Det er vigtigt, at kommuner ikke er forpligtet til at rette ADS-data. Derudover skal Miljøstyrelsen overveje omfanget af tilbagemeldingen, da kommunernes tidsforbrug har direkte indflydelse på gebyrets størrelse til den enkelte virksomhed.

Ad § 10 *"Tilsynsmyndighederne skal opkræve gebyrer til dækning af alle myndighedernes omkostninger i forbindelse med affaldstilsyn, herunder for udpegning af konkrete produktionsenheder og puljer af produktionsenheder til fysisk affaldstilsyn, jf. dog stk. 2."*

Der er behov for, at Miljøstyrelsen angiver en tydelig beskrivelse af gebyropkrævningen, herunder er blandt andet:

- Hvad der indgår i gebyret
- Hvordan transport indregnes
- Hvad selve tilsynet kan omfatte herunder om i hvilket omfang der skal følges op eller ej
- Hvilke forhold omkring affald som hører under hhv. miljøtilsynsgebyr og affaldstilsynsgebyret; sortering, opbevaring, forebyggelse, bortskaffelse osv.
- Hvem der skal dække tidsforbruget, hvis de udtrukne virksomheder ikke er aktive, eller hvis der er fejl i listen med virksomheder til affaldstilsyn
- Hvordan og hvornår, gebyrerne skal opkræves
- Hvad der skal stå på opkrævningen

Ad § 11 *Tilsynsmyndighederne skal fastsætte gebyrtakster for et kalenderår.*

Dette er vanskeligt at nå forud for 2025. Gebyrberegningen kan først ske, når kommunerne kender den endelig ordlyd af bekendtgørelsen, og når Miljøstyrelsen har udarbejdet vejledningsmateriale til affaldstilsynet. Efterfølgende skal den beregnede gebyrtakst godkendes i byrådet.

Ad § 12. *Tilsynsmyndighedernes afgørelser efter denne bekendtgørelse kan ikke påklages til anden administrativ myndighed.*

Det er uklart, hvad der gælder ved tvister i forbindelse med kommunernes eventuelle indskærper til virksomheder efter tilsyn, når Miljøstyrelsen overtager ansvaret for klassificering.

Med venlig hilsen

Christina Ellegaard Fich
Specialkonsulent
Center for Klima og Tværkommunalt Samarbejde

Dato: 13. september 2024

Sags ID: SAG-2024-02792
Dok. ID: 3484672

E-mail: CEFI@kl.dk
Direkte: 3370 3851

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 7 af 7